

Catalunya independen- dent: què passa amb l'econo- mia?

MIQUEL RUBIROLA I TORRENT

JACINT ROS HOMBRABELLA

Pròleg de Josep-Lluís Carod-Rovira

MÉS VAL SOLS... LA VIABILITAT ECONÒMICA DE LA INDEPENDÈNCIA DE CATALUNYA

deria La Magrana

Les estadístiques ens indiquen que al llarg dels darrers vint-i-cinc anys, Catalunya ha lliurat de mitjana, cada any, a l'Estat espanyol, sense cap contrapartida, al voltant del 8% de la seva riquesa en termes de producte interior brut. En el darrer any disponible d'estadístiques, el 2005, el dèficit fiscal català total (és a dir, la diferència entre allò que donem a l'Estat espanyol els catalans i allò que en despesa estatal de qualsevol tipus l'Estat retorna a Catalunya) ha estat de 19.000 milions d'euros l'any. Això suposa que a cada llar catalana el fet de ser espanyol li costa 8.100 euros i a cada català 2.700 euros. Aquest any 2005 vam donar sense contrapartides el 10,2% de la nostra riquesa.

Tots els estudiosos, de qualsevol ideologia i lloc de pertinença, coincideixen a assenyalar que a Europa els territoris més rics, fins i tot més rics que Catalunya, mai no han aportat a les regions amb menys recursos res que superi el 4% de la riquesa (de les regions riques), fet que contrasta brutalment amb el 8-10% que aportem, des de fa molts anys, els catalans. Tampoc no hi ha cap lloc a Europa on rebim diners aquelles regions que estan per damunt de la mitjana estatal en termes de renda, fet que sí que passa a Espanya, i tampoc a Europa mai cap zona d'un país que està per sota de la mitjana de la renda aporta diners sense contrapartides a altres regions, fet que sí que passa a Espanya amb l'aportació de Catalunya.

En diverses ocasions ens hem referit a l'espoli fiscal que pateix Catalunya i a l'asfíxia premeditada, com deia Trias Fargas, que l'Estat espanyol aplica a Catalunya des de fa molts anys. En el nostre article a *Arenys Vida Parroquial* del mes de novembre de 2008, indicàvem com l'Estatut d'Autonomia del 2006 intenta-

va corregir aquest dèficit i ens referíem que el mínim, mínim, que ha de rebre la Generalitat és de 3.500 milions d'euros (del 2005) o 4.000 milions d'euros (del 2008) respecte als diners que ara rep la Generalitat. I a més, l'Estat ha d'invertir directament a Catalunya un percentatge equivalent al producte interior brut català durant un període de set anys, cosa que el govern espanyol no fa, malgrat que l'obliga una llei *orgànica* com és l'Estatut (vegeu disposició addicional segona), una llei aprovada també al Congrés i al Senat espanyols i pendent de sentència d'un polititzat Tribunal Constitucional. El pessimisme respecte a aconseguir que l'Estat espanyol compleixi allò que diu l'Estatut d'Autonomia del 2006 ha augmentat els darrers dos anys, i cada cop hi ha més veus que es plantegen una altra opció: la independència política de Catalunya. En aquest article considerem si és viable per a l'economia catalana la independència política de Catalunya.

Si Catalunya fos independent, si tinguéssim un Estat polític propi, el dèficit fiscal que patim no existiria i, per tant, són molts els recursos financers que podríem destinar a l'economia del nostre país. Si bé, com és lògic, caldria atendre unes noves despeses específiques, com ara ambaixades, consolats i, tal vegada, un exèrcit propi (sic). Si no tinguéssim dèficit fiscal, i tinguéssim aquestes despeses d'Estat, calculades entre el 2 i el 3% del nostre producte interior brut, podríem incrementar entre un 6 i un 7% el nostre producte interior brut i la nostra riquesa, sense canviar cap altra cosa que la nostra condició de membres de l'Estat espanyol. En el benentès, però, que és imprescindible i convenient tenir l'euro com a moneda pròpia i ser membres de ple dret de la Unió Europea.

A diferència d'ara, amb un Estat propi, el Parlament de Catalunya podria legislar sobre importants aspectes de l'economia catalana i del model de producció i de societat. Ara moltes d'aquestes qüestions transcendents són competència del Congrés dels Diputats i del Senat, a Madrid. El fet de la globalització econòmica i social, que ha tret competències als estats-nació, i la necessària supeditació a la Unió Europea no desdii el fet que Catalunya, amb Estat propi, podria prendre decisions, encertades o no, des del seu marc de necessitats i interessos. Així mateix, amb un Estat polític propi, el govern de la Generalitat podria aplicar mesures de política econòmica tenint Catalunya com a prioritat, sense haver de compartir i exercir competències amb l'Estat espanyol. Les prioritats d'inversions i despeses en matèria de recerca i desenvolupament, i les quatre *i*: identitat (de marca i producte), innovació (científica i tecnològica), impacte (mediambiental) i infraestructures (ferrocarrils, carreteres, ports, aeroports, energia) es podrien definir amb claredat, amb encert o no, des de l'Estat propi. Per exemple, una política econòmica com la de fomentar l'Eix Mediterrani i, alhora, afermar Catalunya com la porta logística d'Àsia, és evident que es podria fer amb un Estat propi i difícilment es farà des d'Espanya.

Quan es parla de les possibles conseqüències negatives per a l'economia catalana d'una independència política de Catalunya, hom esmenta sempre el tema de la importància del mercat espanyol per a l'economia catalana. Cal tenir en compte, en primer lloc, que l'economia catalana s'ha obert al món i és competitiva, malgrat la crisi, en molts mercats globals, fora d'Espanya. Avui Catalunya ven a Espanya un 35% de la seva producció i hi

compra un 25%. Si, en cas de ser realitat la independència política de Catalunya, hom intentés fer un boicot a l'economia catalana des d'Espanya, tal vegada això fóra possible per a determinats productes, com ara el cava, per exemple, però difícilment podria reeixir en tots els productes i serveis catalans, i menys d'una manera permanent, de llarga durada. Els espanyols, a més de la qüestió racional de comprar al millor preu i qualitat béns i serveis, vinguin d'on vinguin, també estan obligats a fer els seus números pel fet de les compres dels catalans a productes i serveis espanyols.

L'amic Cinto Ros i Hombravella, catedràtic emèrit de la Universitat de Barcelona, ha treballat a fons aquesta qüestió de les possibilitats i les conseqüències per a l'economia catalana d'una independència política de Catalunya, i ha publicat un llibre que porta un títol prou clar: *Més val sols... La viabilitat econòmica de la independència de Catalunya*. El mèrit del professor Ros és haver publicat un llibre amb rigor acadèmic, basat en xifres solvents i anàlisis empíriques, fonamentat en conceptes teorico-doctrinals plausibles.

El llibre del professor Ros demostra que les 400.000 empreses catalanes existents tenen, malgrat tot, una base prou sòlida i de futur que la crisi actual pot malmetre, però no anorrear. "Comptant amb la nostra demanda interna (40% del producte interior brut català en béns i serveis), mantindríem els mercats a fora i després els eixamplariem, per la reacció previsible de la demanda espanyola. Però cada vegada exportaríem més béns –productes i serveis (per exemple, turisme)."

Un altre avantatge econòmic de la independència política és que Catalunya podria establir una política econòmica pròpia en matèries decisives, com ara:

la política fiscal i d'assegurances socials; la política pressupostària; la política industrial; la política financera, la política d'immigració, i capgirar a favor nostre la gestió dels aeroports catalans, el Prat i d'altres; dels ports; de Renfe, etc., així com modificar el paper dels organismes reguladors espanyols, com ara la Comissió Nacional Espanyola de l'Energia, de Telecomunicacions, etc.

Un dels mèrits principals del llibre del professor Ros és haver explicat amb arguments sòlids com allò que s'acorda des de l'Estat espanyol no coincideix amb els interessos prioritaris que té l'economia catalana. "L'economia catalana pateix el fet d'estar subordinada a una política econòmica que homogeneïtza les decisions a tot el territori espanyol. Les polítiques econòmiques aplicades limiten les nostres potencialitats, sobretot perquè els seus criteris no s'adaptin a les nostres necessitats i les característiques econòmiques de la nostra empresa."

El llibre del professor Jacint Ros i Hombravella afirma, amb dades i arguments, que "tenim una economia forta, diversificada i amb potencial, capaç de sobreviure per les seves pròpies forces." La independència política de Catalunya no ha de suposar, doncs, per si mateixa un dany a l'economia catalana, ans al contrari, si bé caldrà negociar amb l'Estat espanyol matèries tan fonamentals com que la Generalitat rebi els fons de la Seguretat Social necessaris per pagar les pensions als ciutadans del nou Estat polític català. Alhora, la nova Constitució política catalana ha de garantir que Catalunya sigui un Estat d'Europa, democràtic i social, respectuós amb la llibertat d'empresa, amb garanties pel treball i amb l'euro com a moneda pròpia.

Arenys de Mar, 1 de juny de 2009